

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

CLEVELAND, O., TUESDAY MORNING, JANUARY 6th, 1931.

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 4.

LETO XXXIII—VOL. XXXIII

Slovenski radio program zadnjo nedeljo je tako ugajal vsem

John Sulzmann je prevzel urad kot šerif Cuyahoga okraja v pondeljek

Naznaniti bo treba našim ljudem, ki poslušajo slovenski radio program vsako nedeljo od 5. do 6. ure, da se bo oddajna postaja WJAY preselila ta teden iz Schofield poslopja v drugo poslopje, najbrž v Wurlitzer poslopje. S tem pa ni povedano, da se bo na program kaj prekinil. Oddajano bo vse tako kar sedaj, in kot upamo, še boljše, dasi proti oddajni postaji letošnjega slovenskega radio programa nismo ničesar, kajti postaja WJAY izvrstno posluje, in je dokaz temu dovolj, da so vjele naš program celo v daljni Minnesota. Omenimo naj še, da je sponšna sodba, da je bil zadnji slovenski radio program naravnost krasen. Slovenski radio orkester je storil najboljše v polih v valčkih, Joe Sodja je očaral poslušalce s svojim igranjem, Hojerjevi so igrali kot še nikdar prej, in naši Josephine Laušche-Welf in Mary Udovich sta peli, kot more peti le slavček. Ni čuda, da so jima bile poklonjene cvetlice od vseh strani. No, saj je sicer tudi oznanjevalec extraordinary, Mr. James Debevec, dobil lepo košarico cvetja z vso opremo. Bil je to res lep program!

Dva ubita, pet najstranjnih v divjem štrajku

London, 5. januarja. — Veliko razburjenje je po vsej Angliji povzročilo dejstvo, da je prišla novica iz Plymoutha, da so tam aretirali 42 mornarjev na submarinu Lucia baje radi pulta. Admiraliteta sicer zanika, da bi se moštvo puntalo, vendar se tozadevne govorice stalno širijo.

Smrtna kosa

V soboto večer, pet minut pred polnočjo je umrla Miss Frances Žagar, hčerka dobro pozname družine Frank in Ana Žagar. Ranjka je umrla v cvetju svoje mladosti, stara komaj 22 let. Rojena je bila v Clevelandu. Bolehal je nad leto dni. Poleg staršev zapušča tudi tri brate in eno sestro. Pogreb se vrši v sredo popoldne ob 2. uri iz hiše žalosti na 19010 Chicagov Ave., na Lakeview pokopališče, pod vodstvom A. F. Svetel pogrebnega zavoda. Vsem preostalim sorodnikom naše globoko sožalje!

Žalosten slučaj

V mestnih zaporih v Warrensville, O., se nahajata 202 kršilca prohibicijske postave, ki so bili poslani tja, ker niso mogli plačati kazni, naložene od sodnije ramkršenja prohibicijske postave. Direktor javne dobrodelnosti, Mr. Blossom, ti sedaj prizadava, da pridobi za te ljudi izhod iz zaporov in da svojo kazno odslužijo na drugi način.

Državljanska šola

V četrtek, 8. jan. se prične s poukom v državljanški šoli na 55. cesti in St. Clair Ave., v dvorani javne knjižnice. Vpisovalo se bo nove učenke in učence. Vsak, ki je že pet let v Ameriki in ima pripravljeno najmanj dve leti, je prijazno vabljen, da pride v šolo, kjer dobi potrebine podatke, kako se postane ameriški državljan.

Iz bolnice

Miss Vera Murn se je vrnila v bolnico in se zopet nahaja na svojem domu. Prijateljice so prošene, da jo obiščejo. Tudi mi želimo, da bi čimprej popolnoma okrevala.

Mesta, države in narod imajo vedno večje stroške

Nedeljska predstava je prinesla \$1.300 čistega dobička

Cleveland je največja slovenska naselbina v Ameriki, in v tej naši ogromni naselbini dobitimo domače talente, na katere smo lahko ponosni. To se je pokazalo pretekelo nedeljo, ko se je v Slovenskem Narodnem Domu vršila prireditev v korist nove cerkve sv. Vida.

Zivimo v ne baš dobrih časih, ko je treba gledati za vsak cent, pa smo v nedeljo doživelj prvici v zgodovini slovenske naselbine, da so bile vse vstopnice za prireditev razprodane že ob 6. uri zvečer, 2 uri prej, predno se je predstava pričela. V največji naglici se je naredilo 600 vstopnic za stojisci, in vsakdo je prav z veseljem plačal svoj prispevek, samo da je bil srečen dovolj, da je prišel v dvorano.

V čast našim ljudem moramo povedati, da so se imenitno obnašali. Taka množica, ko je moralno stotine ljudi oditi iz dvorane, ker niso imeli prostora, tako množica, pa se je obnašala tako, da je obnašala tako.

Kredit pa moramo dati igralcem, ki so nastopili na odru. Dolge in dolge ure so čakali in igrali, peli in sodelovali, pa so bili vsi dobre volje in ti naši domači talenti so ponudili občinstvu najboljše, česar so zmožni.

In dolžnost slovenskega časopisa je, da omeni osebe, ki so se žrtvovali in podarile zastonj svoje moči, čas in zmožnost, da so novo cerkev sv. Vida pripravile k tako lepi svoti. V prvi vrsti naj omenimo Mr. John J. Grdina ter njegovo družbo.

Kot čarownik je Mr. Grdina v resnici ugajal občinstvu. Na

delal čudesa, da ljudje niso vedeli, ali bi se čudili ali smejavili.

Poleg tega pa ljudje tudi niso vedeli, ali bi bolj občudovali Mr. Frank Jakšič, ki je igral vlogo klovna pri čarovniški predstavi, ali njegovega strežnika Mr. Ray Grdina. Mr. Jakšič je bil tako perfekten v svoji vlogi na odru kot Mr. Grdina. In dobre pomočnice so imeli v osebah Miss Vere Grdina, Miss Viktorije Kmet in Miss Frances Grdanc.

Čarovniškemu aktu, ki je trajal pol drugo uro, je sledila zanimiva igrica "Lažniki". Vloge so imeli Mr. Matt J. Grdina, Mrs. Ana Jakšič in Mr. Frank Drassler. Eden je bil boljši od drugega. Tako lepo in prijazno so uprizorili to igrico, da je letela mimo oči in ušes navzočih kot prijetna sapica. Komedia je bila kot prijetna izpreamembra k čarovniški predstavi in radio Eddie, vso so bili na mestu, zlasti pa Eddie, ki je spremljal posamezne pevce in pevke še na svoje harmonike. V resnici so bili Hojerjevi fantje na svojem mestu. Tudi njim prav iskrena prireditvi pokazali naši amatérni umetniki, kako se razpošilja slovenski radio program.

Prostor, iz katerega se je iz radio postaje WJAY vsako nedeljo razpoljila slovenski radio program od 5. do 6. ure, je slično enako velik, kot je oder S. N. Doma. In ravno tako kot ste v nedeljo videli na odru S. N. Doma, ravno tako se obnašajo in delajo ter pojeto na radio postajo.

In naš Jóe Sodja! Pred parleti je raznašal "Ameriško Domovino" zvesto in pošteno našim naročnikom! Danes se pa trgajo za njega v največjih gledališčih Amerike ter mu ponujajo dobre, stalne službe! Kako ti zna fantič prebitati strune na banjo, izvabiti iz njih trenutno lepo slovensko popevko, ali pa ameriško himno. Kdor ga ne vidi, ko igra, bi mislila, da igrajo trije instrumenti naenkrat. Za svoj nastop je mladi Sodja žel vilahren aplavz od občinstva, in ga je tudi zasluzil.

Omenimo naj še lepi glas baritonista Mr. Louis Grdina, ki je

Kršilcem prohibicijske postave hočejo olajšati plačevanje kazni

Papež pozivlja duhovne, da se strogo držijo dosedanjih poročnih obredov

Rim, 5. januarja. — Ta teden pride v javnost enciklika papeža, v kateri bo govoril glede generalnega državnega pravdnika glede kazni, ki jih morajo plačevati kršilci prohibicijske postave. Ta enciklika papeža je pričakovana, da se bo postavitev glede zaporne kazni, počasno modernističnim težavam tozadevno, pa bo nasproti kršilcev prohibicijske postave, ki so kaznovani v denarno globoko, in ker v denarju plačati ne odneha v nobenem oziru, zato ne, kar se tiče takozvanih mestnih zakonov. Obenem bo papež znova povdarjal, da katoliška cerkev glede poročnih obredov trdeč, da je razporoka največje zlo, ki ruši družinsko življenje po svetu. Ta enciklika papeža bo nekak odgovor na stališče katoliške cerkve glede razporoke, v Clevelandu je, da bi se vse take kršilce prohibicijske, ki ne morejo plačati denarnej kazni, puštilo pod poroštvo na svobodi, bi se jim kreditiralo \$1.50, na dan toliko časa, dokler so ta voda izravna s kaznijo. A temu predlogu močno nasprotuje policijski načelnik Matowitz. Izjavil je, da če se to zgodi, potem sploh ni treba imeti nobene prohibicijske postave. Ljudje jo pisov glede porok med katoličabodo kršili, ker vedo, da za to ni drugoverci, rekoč, da Cerkev kaznovani ne bodo. Zlasti kdy ne tri nobenega olajšanja pa naspretujejo predlogu organizirani suhači v Clevelandu.

Več porodov, manj smrti je bilo v letu 1930

Columbus, Ohio, 5. januarja. — Ameriški velemesari so dobili znamenito tožbo od najvišje sodnije v tem mestu, ki je odredila, da smejo večne klavnic prodajati tudi drugi živež v hrano poleg mesa. Leta 1920 je neka druga sodnja odločila, da klavnice ne smejo prodajati družega kot meso, nakar so zastopniki velikih mesarskih tvrdk tožili, in je bila razsodba sele včeraj oddana. Klavnice smejo prodajati vsakovrstni živež, če tudi ne spada v mesarsko stroško.

Prijeten obisk

Washington, 5. januarja. — Washington sta nas obiskala Mr. in Mrs. John Prijatelj. Mr. Prijatelj je blagajnik društva št. 49 S. D. Z. v Conneaut, Ohio. Prijatelj sta na obisk k prijatelju Ignaciju Smuku. Sicer je bil deležen dan, pa je Mr. Prijatelj rekel, da je še bolj mehko za votit. Naročil se je tudi na "Ameriško Domovino." Prav lepa hvala za cbisk!

tako lepo zapel "Zagorski zvonovi" in "Čez Savčo v vas hošči." Louis, le oglasil se še in pridi zopet k našemu radio programu.

In ker na odru nismo slišali nobene zahvale umetnikom in umetnicam naše narodnosti, ki se tako lepo in požrtvovalno potrudili, da je bila predstava največji in najbolj sijajni uspeh, kar smo jih še imeli kdaj v Clevelandu, se "Ameriška Domovina" v imenu naroda prav topilo in iskreno zahvaljuje prav vsem, ki so sodelovali in pripomogli k tako krasnemu uspehu!

Pomislimo na primer na dr. Wm. J. Lauscheta. Vso nedeljo pred popoldne je trainiral pevce in pevke za slovenski radio program, po tem je igral in vodil slovenski radio program, in od tam je pa na vso moč hitel v Slovenski Narodni Dom, da spopolni program za oder. Enako Mr. John J. Grdina in vsemi drugi trije inštrumenti naenkrat. Za svoj nastop je mladi Sodja žel vilahren aplavz od občinstva, in ga je tudi zasluzil.

Omenimo naj še lepi glas baritonista Mr. Louis Grdina, ki je za plemenito, umetniško in narodni delo, ki ste ga storili v nekaj letih. Narod vam je hvalezen!

* Najstarejša sestra angleškega kralja, princezinja Luisa, je včeraj umrla.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto ... \$5.50 Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00
 Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00 Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50
 Za Cleveland po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00
 Za Evropo celo leto \$7.00, pol leta \$3.50.
 Posamezna številka 3 centi.

Vsa pisma, dopise in debarne pošiljatve naslovite: Ameriška Domovina,
5117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 0628.

JAMES DEBEVEC AND LOUIS J. FIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office
at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

No. 4. Tue., Jan. 6th, 1931.

Kriza in dejstvo

Navadno kričijo oni, ki so kaj ukradli, "primite tatu," tako, da bi ljudje ne sumili pravih tatov. To nam je prišlo na misel, ko smo čitali v glasili republikanskega vodnega vodja 23. varde sledče besede: "Že več kot eno leto igra v Washingtonu vlogo ptica noja. Namesto, da bi pogledala faktom v obraz ter prišla na dan s kakim konkretnim predlogom za rešitev rastoče krize, pa se resnost položaja enostavno zanikuje in podcenjuje njen važnost . . .

In piše glasilo republikanskega vodnega vodje še naprej: "Ko je Amerika stogila v vojno, kdo je vprašal, kje se bo vzel denar? Kongres je odglasoval za milijarde dolارjev, in nihče ni vpraševal, kje se bo dobilo denar. Ameriški kongres je že pogosto tudi glasoval za lepe milijone za pomoč v oddaljenih deželah, ki so bile udarjene od kakrškega katastrofe . . .

"Mar niso ameriške mase, možje, žene in otroci, ki trpijo, ker jim ni dana prilika priti do dela in zaslužka, toliko vredni kot recimo Kitajci, Armenci in drugi? . . . Naj ne čakajo možje v Washingtonu, da ljudstvo postane brezupne, kajti potem zna zadeti deželo tak vihar, ki ga bo težko kontorilati . . ."

Tako piše "Enakopravnost," ki je s temi vrsticami sama sebe strahovito udarila po zobeh. "Vlada v Washingtonu igra vlogo ptica noja," piše vodni vodja Grill. Kakšna je ta vlada, v čegavih rokah je? To je vlada republikanske stranke, v kateri je urednik "Enakopravnosti" pristopil, in za katero je hotel v kalnem ribariti med Slovenci.

S tem je priznal, da je prišel k stranki, ki igra vlogo ptica noja, ki se skriva in ki ne pozna ljudskega trpljenja in romanjkanja. Vlada v Washingtonu . . . republikanska vlada, v kateri g. Grill sam pripada, je vlada, ki igra vlogo ptica noja. Imenito se udaril ponovno po zobeh.

In nadalje: "Vlada v Washingtonu enostavno zanikuje resnost položaja in podcenjuje njen važnost . . ." Katera vlada je v Washingtonu? Vso oblast, moč in denar imajo v rokah nazadnjaški, starokopitni republikanci, katerih eden je tudi Maurice Maschke iz Clevelandu, h kateremu se je urednik E. podal in mu prisegel, da ga bo podpiral med Slovenci v Clevelandu, četudi "se ne zaveda resnosti položaja in podcenjuje njen vrednost." To so možje, ti ptiči — noji!

In zoper pravi gospod vodni vodja republikancev: "Ko je Amerika stopila v vojno, kdo je vprašal, kje se bo dobil denar?" . . . Aha, seveda, kdo je vprašal. Ako bi bili demokrati na krmilu vlade bi že znali poiskati denar za brezposelne, kot so ga znali v letu 1917, ko so bili na krmilu vlade. Republikanci so pa presiti, preleni, da bi skrbeli za ljudske potrebuščine, pa pustijo, da dežela in delavstvo strada.

Nam se zdi pisanje E. skrajno smešno. Grill se je dal ponovno potegniti, kot se je dal zadnjie čase že zaporedoma. On ve, da vlada brezposelnost, on ve, kako naši ljudje trpijo, pa je šel in sklenil, da mora nekaj o tem napisati. In vzel je v roke "Press" ter prestavil en članek iz angleškega časopisa glede brezposelnosti, pri tem pa je bil toliko nepreviden ali zaspan, da ni uvidel, da sekam sam vo sebi. Vlada v Washingtonu enostavno zanikuje resnost položaja . . . tako piše Grill, in ta vlada je tista, kje krizo povzročila, vlada one stranke, katere vodni vodja je dotični, ki je članek napisal.

Druugi, gospod vodni vodja, kadar boste še kaj enakega pisali, prikritje vsaj napake svoje lastne stranke. Pojdite k Maurice Maschketu, ki vam bo navil ušesa, kadar vas prvič vidi, ker delate skrajno slabo reklamo za republikansko stranko.

D O P I S I

Cleveland, O. — Radio pro-
gram zadnjie nedeljo nam je po-
trajno ugajal, da mislimo, da ni no-
benega človeka, kateremu se ne
bi dopadel. Poslušalo nas je več:
družina Janežič, družina Mary
Debevec in družina Mahne. Sa-
mo Jaka je mučil, ker nismo
mogli takoj vedeti, kdo ga govo-
ri. Prav lepa hvala vsem, ki nas
tako lepo zabavate ob nedeljah.
Mrs. Janežič se je tako dopadla
pesnicu "Jaz pa v Šmihelu eno
hišico imam," da bi jo še enkrat
rada slišala, ker je ona od tam
doma.

John Mahne Jr.
Anton Martinčič Jr.

Cleveland, O. — Dovolite mi,
da tudi jaz izrazim svoje mne-
nje o našem slovenskem radio
programu. V prvi vrsti lepa
hvala ustanoviteljem tega pro-
grama in vsem, ki so že pri njem
sodelovali. Slovenski radio pro-
gram je bil do sedaj v splošnem
zadovoljiv. Edino kar želim je
da dan novega leta. Res da ude-

leža ni bila povoljna, bila bi
lahko boljša. Res je pa tudi, da
vsi občutimo današnje razmere
in teškoče, ki so med nami. To-
da ker smo si že postavili naš
Dom, moramo tudi gledati, da
ga obdržimo.

Zahvalimo se dramatičnemu
društvu Anton Verovšek, ker so
nam uprizorili enodejanko "Mu-

vrat.

Na kmetih si mladi ljudje ne
govorijo o luni, zvezdicah, rož-
cah in hrepenečih slavčevih pe-
smih.

Vroča sapa življenja razklene
cvetje na mladem drevesu, da se
razbohoti in drhteče čaka izpol-
nitve zaslugenih oblub.

In ko se izpolnjuje življenja
sveta obluba, ki jo je bilo drh-
teče hrepenečje pričakovano ka-
kor samo odprto nebo, ginevajo
cveti in iz nekdanje cvetne čase
izobiljuje kelih brdkosti. Za

vsak drobec sladkosti pol napoj
pelina tih in javne sramote in
trdih, zaničljivih besed otdod,
od koder je bil obljubljen popre-
je sam raj.

In vendar je še vedno skoro
vsak petek dosti istega opravila
za vrati št. 4. na trški sodniji.

Za temi vrati je prisegla Len-
čika pri Bogu, vsemogočem in
vsevedočem, da je Benkov Janez
oče njenega otroka.

Janez je bil pustil zunaj vrat
vso svojo ljubezni prijaznost,

vsakopodajanje do svoje ljubi-

ce, še usmiljenje in sram je pu-

stil tam zunaj. Grde besede je

metal vanjo, sveto je zatrjeval

sodniku, da se je njegovo dekle

pečalo še z bog v katerimi dru-

gimi, da laže, da je ni nič kaj

prida — o kaj vse ji je še natve-

zil in natovoril zato, ker mu je

rodila toliko zaželenja ljubezen-

nezaželenjo živo bitje, za kate-

rege bo moral plačevati dolgih

štirinajst let celih 75 dinarjev

mesečno.

Ko so se vrata spet zaprla za

njima — a to pot nazaj med

svet, je bil Janez, zakonito zave-

zani nezakonski oče, rdeč ko ku-

han rak. Trdo za njim je stopala

Lenčika in dežnik je krčevito

tičala k sebi.

Tu pred njo, s krivci na klo-
buku, z rokami v žepih bahatih
mestno ukrojenih hlač, je stopal
on, ki jo je tako ogoljufal za vso

POOBLAŠČENCI

društva delničarjev S. N. D. za redno delniško sejo, ki se vrši v četrtek 8. januarja 1931 zvečer ob 7:30 v auditoriju S. N. D.:

Za društvo: Ime in primerek poobaščenca:

1. Slovenska godba "Bled" — Anton Jereb.

2. Brooklyn št. 135 S. N. P. J. — Paul Oblak.

3. Dramatično društvo "Ivan Cankar" — Josip Birk.

4. Carniola Hive št. 493 T. M. — Helena Simončič.

5. Carniola Tent št. 1288 T. M. — Joseph Babnik.

6. Cleveland št. 126 S. N. P. J. — Anton Abram.

7. Cleveland št. 23 Z. S. Z. — Josip Turšič.

8. Clevelandski Slovenci št. 14 S. D. Z. — Frank Jerina.

9. Comrades št. 566 S. N. P. J. — Joseph Zorman.

10. Danica št. 11 S. D. Z. — Albina Novak.

11. Dosluženci.

12. Pevsko društvo "Edinost" — Rudolf Perdan.

13. Enakopravnost — John Renko.

14. France Prešern št. 17 S. D. Z. — S. Dolenc.

15. Glas Clevelandskih Delavcev št. 9 S. D. Z. — S. Lunder.

16. Jugoslav Camp W. O. W. — Wm. Candon.

17. Dramatično društvo Abraševich — I. Gržinič.

18. Juritanja Zvezda št. 137 J. S. K. J. — Mary Bradach.

19. Lipa št. 129 S. N. P. J. — Joseph Trebec.

20. Loška dolina — John Žnidaršič.

21. Lovske podporno društvo Sv. Evstahija.

22. Lunder Adamich št. 20 S. S. P. Z. — Krist Štokel.

23. Naprek št. 5 S. N. P. J. — Frank Somrak.

24. Napredni Slovenci št. 5 S. D. Z. — George Turek.

25. Napredne Slovenke št. 137 S. N. P. J. — Frances Candon.

26. Pečlarski klub — Ivan Avsec.

27. Ribnica št. 12 S. D. Z. — Louis Oražem.

28. Sava št. 87 S. S. P. Z. — Joseph Kern.

29. Slovan št. 3 S. D. Z. — John Spehek.

30. Slovenija — Frank Cerne.

31. Slovenec št. 1 S. D. Z. — Frank Zorich.

32. Slovenska Narodna čitalnica — Anton Vavpotič.

33. Slovenski Sokol — Vinko Levstik.

34. Slovenske Sokolice št. 422 S. N. P. J. — Frances Likar.

35. Složne sestre št. 120 S. S. P. Z. — Agnes Lunder.

36. Slov. soc. klub št. 27 J. S. Z. — Anton Vehar.

37. Spartans št. 198 S. S. P. Z. — Julia Ivancic.

38. Srca Jezusa — Steve Lunder.

39. Srca sv. Marije (staro) — Julia Brezovar.

40. Svobodomisne Slovenke št. 2 S. D. Z. — Anica Rogelj.

41. Sv. Ane št. 4 S. D. Z. — Anna Erbežnik.

42. Sv. Janeza Krstnika št 37 J. S. K. J. — John Zalar.

43. Sv. Jožef — John Gérard.

44. St. Clair Grove št. 98 W. O. W. — Theresa Zelle.

45. Sv. Vida št. 25 K. S. K. J. — Anton Korosec.

46. Dramatično društvo Triglav — Anthony M Kolar.

47. Vodnikov Venec št. 147 S. N. P. J. — Leonard Poljsak.

48. Zbor "Zarja" odsek kluba št. 27 — Joseph Franceskin.

49. Geo. Washington št. 180 J. S. K. J. — Frank Zorich.

50. Z. M. B. — Andy Sadar.

51. Žužemberk — Louis Roje.

52. Tabor št. 139 S. N. P. J. — Frank Natlačen.

53. Sv. Cirila in Metoda št. 18 S. D. Z. — Anton Skuly.</

